

א' אדר תש"ף

26 בפברואר 2020

בס"ד

"והשתיה כדת: לשמוח ללא שתיה" – לכיתות ח'י'

מטרות השיעור:

- גיבוש עמדה אישית לשמוח בחג הפורים ללא צורך בשתיית אלכוהול
- להגביר ידע ומודעות להשפעות שתיית אלכוהול בגיל ההתבגרות

הערה:

אם ישנם עמיתים משכבות בוגרות יותר בבית הספר שקיבלו הכשרה והשתתפו בסמינר עמיתים, רצוי לצרף אותם לכוח ההנחיה. המחנך/מורה יכול להנחות את המפגש יחד עם אחד העמיתים, לאפשר לעמית להנחות (לאחר תיאום והכנה של העמית), או להנחות את השיעור בעצמו כשתפקיד העמית המשתתף הוא 'מנהיג דעה' כתלמיד בוגר עם מסר לתלמידים הצעירים ממנו. אם אין עמיתים, רצוי להנחות את המפגש ביחד עם איש צוות נוסף, במיוחד בכיתות גדולות. התלמידים יחוו התארגנות כזו כשיעור מסוג אחר, וייתכן שההנחיה עם אדם נוסף תאפשר הקשבה ליותר קולות.

מהלך השיעור:

שלב א' – בזוגות

1. "לפניכם פזורים על הרצפה ציטוטים מהקולות שהוצגו על ידי התלמידים ב**סרטון**. עיינו בהם ובחרו ציטוט אחד אליו אתם הכי מתחברים." (הציטוטים מופיעים ב**נספח 1**)
2. "לאחר בחירת הציטוט התחלקו לזוגות כך שכל אחד מבני הזוג בחר ציטוט אחר. שתפו אחד את השני בזוגות מה עומד מאחורי הבחירה בציטוט הספציפי."
3. "עכשיו החליפו ביניכם את הציטוטים ונסו להסביר אחד לשני איך אתם מרגישים עם הציטוט של בן הזוג. מתאים לך? לא מתאים לך? מתאים לך? מתאים במובן מסוים?"
4. איך הייתם ממליצים לדבר עם ילדים צעירים מכם על החשיבות בהימנעות משתייה?

שלב ב' – בקבוצות

לחלק את הכיתה לקבוצות של ארבעה תלמידים. כל קבוצה מקבלת תיאור מקרה המתייחס למנהג השתייה בפורים (תיאורי המקרה מופיעים בנספח 2). כל קבוצה מתבקשת לנתח את המקרה לפי השאלות הבאות:

- מה דעתכם על המקרה שקראתם? האם התנסיתם במקרה דומה?
 - מה הרגשתם במצב זה, או מה נראה לכם שהתלמיד המתואר במקרה מרגיש?
 - מה הייתם מציעים לו לעשות?
- לאחר הדיון בקבוצות, כל קבוצה מציגה את הצעתה להתמודדות עם המצב המתואר (אופציונלי: כל קבוצה מתבקשת להמחיש את המקרה עם הסיום המוצע של הקבוצה)

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שירות פסיכולוגי ייעוצי
אגף תכניות סיוע ומניעה

שלב ג' – במליאה

סיכום: "מטרת השיעור הזה הייתה להציף את הסוגיה של מנהג השתייה בפורים תוך התייחסות לידע ששתיית אלכוהול עלולה לפגוע בתהליך הבשלת המוח בגיל ההתבגרות. למדנו ודנו על מקורות המתייחסים למנהג. בחלק השני שיתפנו אחד את השני בעמדות שלנו כלפי מנהג השתייה בפורים תוך התייחסות למצבי החיים איתם אנחנו מתמודדים בפועל."

בסבב: "האם ומה תרם השיעור הזה לגיבוש עמדות אישיות שלכם לגבי מנהג השתייה בפורים?"

נספח 1: ציטוטים מתוך הסרטון

- דוגרי, הכל תלוי במינון
- חייב איניש לבסומי בפוריא
- זה מצוות היום
- דוגרי, זה חוקי
- זה מעיף
- זה משחרר
- גם לבנות מותר
- דוגרי, היום כולם שותים
- לא אמרתי להשתכר, אבל להתבשם
- תלוי עם מי את שותה
- בכל ההתוועדויות שותים
- זה טעים לי
- גם יין לקידוש זה אלכוהול
- בגלל כמה שמגזימים כולם צריכים להידפק?
- דוגרי, חיים רק פעם אחת
- הראש ישיבה/אולפנה שלי שותה
- ההורים שלי שותים
- דוגרי, פורים זה סתם תרוץ
- תכלס זה מסוכן
- אנחנו שיכורות ולא מיין
- אנחנו שיכורות משמחה
- ממה אתה בורח?
- זה לא באמת מוציא ממך את האני האמיתי שלך
- סתם הכל פוזות
- זה מגעיל
- לא מגניב
- בסוף אתה אוכל את הלב
- אתה נגרר
- אתה מריח כמו קיא
- דוגרי, סתם תופסים טרמפ על פורים
- אף אחד לא יגיד לי מה לעשות
- אף אחד לא יחליט בשבילי
- זה לגמרי תלוי בי
- פורים זה הזמן לגלות מי אני באמת
- אלכוהול הורג תאי מוח
- אלכוהול גורם לנו לעשות שטויות
- אלכוהול פוגע בתהליך הבשלת המוח בגיל ההתבגרות
- אדם תחת השפעת אלכוהול אינו מסוגל לקבל החלטות מיטביות
- אני יכול לשלוט בכמות האלכוהול שאני שותה
- אני לא רוצה לאבד שליטה

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שירות פסיכולוגי ייעוצי
אגף תכניות סיוע ומניעה

נספח 2: תיאורי מקרה לדיון בקבוצות (הערה: יש להתאים את המקרים למגדר הרלוונטי בבית הספר)

מקרה 1: אתה משתתף במסיבת פורים בישיבה. סיימתם לקרא במגילה והתיישבתם לסעודה. אתה ממש רעב כי צמת בתענית אסתר. החברים שלך מזמינים אותך לצאת בחוץ רגע לפני הסעודה ולפתוח איתם בקבוק יין כדי לתדלק לפני המסיבה. הם מנסים לשכנע אותך שכדאי לשתות איתם כי בטח לא ייתנו לכם לשתות יותר מדי בסעודה. עוד הם טוענים שכשתהיה שתוי תצליח להיפתח ולדבר ממש בגובה עיניים עם הר"ם שלכם. אתה לא כל כך משתכנע ואתה גם יודע שלשתות על בטן ריקה זה מאד לא בריא. מה תעשה?

מקרה 2: אחרי מסיבת פורים בסניף החברות מחליטות ללכת הביתה ביחד דרך העיר. השעה מאוחרת ובדרך אתן חולפות ליד פאבים ומועדונים רועשים. ברובם יושבים אנשים ממש מבוגרים. ליד אחד המועדונים יושבים כמה בחורים צעירים שמזמינים אתכן לשתות יחד בירות. שתיים מחברותיך רוצות להיענות להזמנה. את מהססת מכיוון שמעבר לכך שהורייך לא מרשים לך לשתות בירה, הם גם הגבילו אותך בשעת חזרה הביתה, והשעה מתקרבת. מה תעשי?

מקרה 3: בני הדודים שגרים בירושלים הזמינו את המשפחה שלך לסעודת פורים. לאחר קריאת המגילה ומשלוח המנות מתארגנים לנסוע לבני דודים. כשאתם מגיעים לביתם, אתם רואים שהדודים ובני הדודים הגדולים כבר שיכורים. אתם מתיישבים לסעודה ואחד מבני הדודים מנסה לדחוק בך להצטרף לחגיגה ולשתות מבקבוק היין הפתוח. אצלכם במשפחה לא נוהגים לשתות הרבה אבל אתה לא רוצה להביך את הקרובים. מה תעשה/י?